

O DELU ARHIVSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

27. zborovanje Arhivskega društva Slovenije, 15. in 16. oktober 2015, Ptuj

Arhivsko društvo Slovenije je med 15. in 16. oktobrom 2015 v sodelovanju z Zgodovinskim arhivom Ptuj na Ptuj pripravo že 27. zborovanje Arhivskega društva Slovenije z naslovom *Arhivi na razpotju*.

Zborovanje je potekalo v Hotelu Primus, namenjeno pa je bilo izobraževanju arhivskih delavcev, reševanju posameznih strokovnih vprašanj in poglobljanju strokovnih znanj. Prvi dan smo si po pozdravnih nagovorih predsednice društva Sonje Jazbec, direktorice Zgodovinskega arhiva Ptuj Katje Zupanič, župana MO Ptuj Mirana Senčarja ter direktorja Arhiva RS Bojana Cvelfarja, ki nas je pozdravil v imenu Ministrstva za kulturo, ogledali kratek film o Rodbini Leslie, katerega avtor je Miran Harb.

Temo letošnjega zborovanja smo razdelili na dve podtemi. V prvi smo se dotaknili **nove arhivske zakonodaje**, ki je v veljavi od lanskega leta, o njej pa so spregovorili tako pisci zakona kot tudi izvajalci in uporabniki v čitalnici.

Uvodno predavanje je imel *Bojan Cvelfar*, ki je podrobno predstavil bistveno razliko med ZVDAGA in ZVDAGA-A ter opisal namen spremembe 65. člena ZVDAGA. Sledilo je predavanje *Gregorja Jenuša in Vanje Pfajfar*, na katerem sta predstavila izkušnje z dostopom do arhivskega gradiva v čitalnicah Arhiva RS po spremembi arhivske zakonodaje, dolžnosti arhivistov glede varovanja osebnih podatkov in vzporednice med načini varovanja osebnih podatkov in dostopom do arhivskega gradiva doma in v tujini.

Po krajšem odmoru je svoje stališče z vidika uporabnika arhivskega gradiva opisal *Igor Omerza*. Predstavil je svoje ugotovitve o uničenju gradiva slovenske tajne politične policije in opozoril na težave, ki jih je imel pri naročanju gradiva zaradi zakonsko zapovedane anonimizacije. *Peter Pavel Klasinc* je predstavil aktivnosti pri akreditaciji študija arhivistike in dokumentologije v Sloveniji, študijske programe z obveznimi in izbirnimi predmeti ter načrtovan dodiplomski študij arhivistike in dokumentologije.

Sledilo je predavanje *Žarka Bizjaka*, ki je govoril o neskladju med arhivskim zakonom, predstavil poročilo o delu regionalnih arhivov in aplikacijo scopeArchiv ter predlagal smiselno prevrednotenje sestave obrazca program/poročilo o delu za leto 2016 in prilagoditev aplikacije scopeArchiv določilom ZVDAGA.

Sledila je razprava, v kateri je nekaj udeležencev izrazilo svoje poglede in mnenja na predstavljene prispevke.

V popoldanskem sklopu predavanj smo se omejili na **poklic arhivista v sodobnem** času, predvsem z vidika njegovih delovnih nalog in s tem povezanih strokovnih kompetenc, pa tudi s stališča arhivista kot osebnosti, kakšen status in položaj ima v današnji družbi v primerjavi s sorodnimi poklici, katere so delovne naloge arhivista in katera znanja potrebuje pri svojem delu. Kot prve so izkušnje na področju usposabljanja uslužbencev, ki delajo z dokumentarnim gradivom pri ustvarjalcih in imetnikih arhivskega gradiva, predstavile *Bojana Aristovnik, Vesna Gotovina in Jasmina Kogovšek*. Sprememba arhivske zakonodaje je po njihovem mnenju bistveno prispevala k izboljšanju sodelovanja z javno-pravnimi osebami, saj potekajo prevzemi arhivskega gradiva veliko lažje, popisi izročene arhivskega gradiva arhivom pa so veliko boljši.

S Hrvaške se nam je na zborovanju pridružila kolegica *Branka Molnar*, ki je v svojem prispevku predstavila Europriročnik I&D, ki ga je za potrebe in-



Odprtje zborovanja



Ogled Dominikanskega samostana

formacijskih in dokumentacijskih strokovnjakov objavil Evropski svet informacijskih združenj (ECIA) leta 2005.

Sledil je prispevek *Hedvike Zdovc*, s katerim je predstavila delo arhivista skozi čas in predlagala, da se v Pravilnik o pridobivanju nazivov na področju varstva kulturne dediščine in varstva arhivskega gradiva zajamejo in ovrednotijo vsa dela in naloge, ki jih opravljamo arhivisti v arhivih. *Mojca Kosi* se je v svojem prispevku dotaknila problematike invalidov v arhivskih čitalnicah in nam predstavila kar nekaj izzivov na področju zagotavljanja dostopnosti invalidov v slovenske javne arhive.

Kot zadnji referent prvega dne se je s prispevkom o odkupu arhivskega gradiva predstavil *Dejan Zadravec*. Na osnovi lastnih izkušenj in znanj je predstavil enega od treh načinov pridobivanja arhivske dejavnosti, prikazal pa je tudi novo stran na spletnem družbenem omrežju.

Sledila je razprava, nato pa so se udeleženci odpravili na ogled Dominikanskega samostana, ki ima na Ptujju več kot 800 let dolgo zgodovino in po katerem nas je z razlago popeljal Branko Vnuk, kustos Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož.

Za naslednji dan je bila predvidena razdelitev udeležencev v dve sekciji, a so se organizatorji zaradi neudeležbe referentke, ki bi morala predstaviti svoj prispevek, odločili združiti obe sekciji v eno, kar se je izkazalo za dobro potezo.

Jutranje predavanje je začela *Maja Gombač*, ki je predstavila izkušnje Inšpektorata RS za kulturo in medije pri sodelovanju z izvajalci javne arhivske službe kot tudi omejitve, s katerimi se pri odpravi nepravilnosti na področju materialnega varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva srečuje inšpekcijska služba. *Marija Čipić Rehar* je predstavila delo arhivista v Nadškofijem arhivu v Ljubljani, z gradivom, ki obsega devet stoletij, ter obiskovalci, ki dnevno prihajajo v čitalnico s svojimi pričakovanji in zahtevami. O izkušnjah pri pripravi pisnih strokovnih navodil za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega je spregovorila *Vesna Gotovina* in poudarila, da je bil po letu 2005 na področju vrednotenja dokumentarnega gradiva narejen velik korak naprej, saj je določeno dokumentarno gradivo z lastnostmi arhivskega gradiva že pred njegovim nastankom. Sledil je prispevek *Hane Habjan*, ki je obravnavala izzive, s katerimi se soočajo arhivisti, pristojni za področje vzgoje in izobraževanja, v luči zakonodajnih sprememb in pomanjkljivosti, opaženih na podlagi sodelovanja z ustvarjalci arhivskega gradiva v vzgoji in izobraževanju.



Večerno druženje

Možne odgovore na vprašanje, na kakšnem razpotju smo arhivi, je predstavil *Gorazd Stariha*. Poudaril je, da je potrebno najprej poskrbeti za materialno hrambo spisovnega gradiva kot tudi za hrambo e-gradiva, saj bodo le v tem primeru arhivi lahko opravljali zadane jim naloge. *Aida Škoro Babić* je s svojim prispevkom, ki ga je pripravila v sodelovanju z *Zdenko Semlič Rajh*, opozorila na bistveno spremenjeno vlogo in položaj arhivista v sodobnem času in na osnovi primerov iz prakse poskušala odgovoriti na nekaj vprašanj, predvsem v zvezi z izobraževanjem, strokovnimi kompetencami in delovnimi nalogami arhivista današnjega časa.

Sledil je še prispevek *Mojce Horvat*, ki je predstavila koncept kulturno-umetnostne vzgoje kot dolgoročnega cilja nacionalne kulturne politike, v katerega so vključeni tudi arhivi. Z vzpostavitvijo mreže nacionalnih koordinatorjev pa so postavljeni temelji za boljše sodelovanje kulturnih institucij s šolami in javnostjo.

Sledila je razprava, po njej pa je pot do slovenskega elektronskega arhiva, vse od študije izvedljivosti, strategije in njenega izvedbenega načrta razvoja, do njegove dosedanje delne realizacije, predstavila *Tatjana Hajtnik*.

Komisija v sestavi *Zdenka Semlič Rajh*, *Nada Čibej*, *Maja Gombač* in *Hedvika Zdovc* je za konec pripravila sklepe 27. zborovanja, ki so objavljeni na spletni strani društva.

27. zborovanje Arhivskega društva Slovenije je uspelo tako, kot smo želeli. Udeležilo se ga je približno 120 udeležencev, pridružili so se nam tudi predstavniki društev iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške ter Bosne in Hercegovine. Prispevke je pripravilo več kot dvajset avtorjev, vsi so objavljeni v zborniku, ki je izšel ob tej priložnosti. Zelo veseli smo, da se je na koncu vsakega sklopa predavanj razvila živahna diskusija, kar je dalo piko na i celotnemu zborovanju.

Sonja Jazbec

Sklepi 27. zborovanja ADS na Ptuj

Udeleženci 27. zborovanja Arhivskega društva Slovenije, ki je potekalo od 15.–16. oktobra 2015 na Ptuj, sprejemamo naslednje ugotovitve in sklepe:

1. Nova arhivska zakonodaja je tudi pri uporabnikih arhivskega gradiva uvedla red in spoštovanje novih predpisov, prav tako pa odpravila neupravičen strah pred nedostopnostjo arhivskega gradiva.
2. Diskusija, ki izhaja iz strokovne in inšpekcijske prakse, je pokazala, da je v nekaterih točkah zakon še vedno premalo konkreten. Ta praksa bo izhodišče za nove predloge pri spremembi zakona in podzakonskih aktov.
3. Udeleženci zborovanja predlagajo vzpostavitev enotne evidence opravljenih izpitov uslužbencev javnopravnih oseb, ki so opravili preizkus znanja pri pristojnem arhivu.
4. Ker je praksa pokazala, da je odzivnost ustvarjalcev večja zaradi zahteve po dokazovanju dopolnilnega izobraževanja in smo udeleženci zborovanja mnenja, da je dokazovanje v neki določeni obliki potrebno, naj se to ustrezno uredi v pravilniku o usposobljenosti uslužbencev JPO, ki upravljajo z dokumentarnim gradivom.
5. Vrednotenje strokovnega dela arhivistov, ki je podlaga za pridobivanje strokovnih nazivov na področju arhivistike, se je izkazalo kot neustrezno. Glede na to, da se pripravljajo spremembe pravilnika o strokovnih nazivih, je potrebno ovrednotiti tudi tiste strokovne naloge, ki doslej niso zajete v pravilniku, so pa v naboru nalog, ki jih predpisuje zakon.
6. V prihodnje bo več pozornosti potrebno posvetiti problematiki invalidov glede dostopnosti do arhivskega gradiva in obstoječe infrastrukture v skladu z zakonodajo in priporočili EU.
7. Ugotavljamo, da so problemi, ki jih imajo arhivisti pri delu z ustvarjalci dokumentarnega in arhivskega gradiva in so vezani na neskladja področne in arhivske zakonodaje, materialnega varstva in priprave pisnih strokovnih navodil, pereči, in je zato potrebno pristopiti k reševanju te problematike.
8. Ker je vloga arhivista v današnji družbi zahtevna, odgovorna in interdisciplinarna, kar terja tudi ustrezen pomen znotraj družbe, moramo poskrbeti za svojo razpoznavnost s svojim znanjem, delom ter formalnim in dopolnilnim izobraževanjem.

28. mednarodno posvetovanje »Arhivska praksa 2015«, Hotel Tuzla, Tuzla, 1.–2. oktober 2015

Letos sem se kot predstavnica Arhivskega društva Slovenije udeležila 28. mednarodnega posvetovanja »Arhivska praksa 2015«, ki je v organizaciji Arhiva Tuzelskega kantona in Društva arhivskih delavcev Tuzelskega kantona potekalo v Hotelu Tuzla v Tuzli.

Slovenski predstavniki na zborovanju so bili iz Arhiva Republike Slovenije, Pokrajinskega arhiva Maribor, Zgodovinskega arhiva Celje in Pokrajinskega arhiva Koper. V imenu društva sem se posvetovanja udeležila Sonja Jazbec.

Pred uradnim začetkom posvetovanja je bilo v sredo zvečer v galeriji Hotela Tuzla odprte razstave Zgodovinskega arhiva Sarajevo v sodelovanju z državnim arhivom v Dubrovniku z naslovom »*Pečati sa bujuruldija bosanskih i hercegovačkih najmestnika*«, katere avtorji so bili dr. Vesna Miović, mag. Sejidalija Gušić in Atif Mušinović.

Uradni del posvetovanja se je začel v četrtek z uvodnim pozdravom Omer-